Bijlage bij Advies B&W

Onderwerp

Bijlage 1: Toelichting evaluatie en voorstel voor vervolg Proeftuin Ruwaard

Datum 19 juli 2022	**Naam en telefoon** Marjon Vos 06-10359700
Afdeling Mens en Maatschappij	**Portefeuillehouder** Thijs van Kessel

Proeftuin Ruwaard

Proeftuin Ruwaard is een samenwerkingsverband van diverse organisaties in zorg, welzijn en wonen. Gemeente en aanbieders werken samen om de leefbaarheid en gezondheid in de wijk Ruwaard in Oss te versterken tegen lagere kosten. De gedeelde ambitie: "Ruwaard is een vitale wijk waar inwoners tegen lagere kosten een betere (positieve) gezondheid ervaren." De wijkbewoners worden hierbij nauw betrokken vanuit hun eigen leefwereld en verantwoordelijkheid.

Proeftuin Ruwaard werkt aan 5 strategische doelen:
1. Lagere maatschappelijke kosten
2. Betere, meer integrale zorg, welzijn en wonen
3. Betere gezondheid en ervaren kwaliteit van leven van individuele inwoners
4. Meer collectieve betrokkenheid en verantwoordelijkheid van inwoners
5. Betere steunende systemen (die het bovenstaande bevorderen)

Sinds 2016 is gewerkt aan het bereiken van gezamenlijke doelen met partners in de wijk. Voor deze beweging waar het passend was om met zo weinig mogelijk structuur en systemen, vanuit de bedoeling te werken was lef nodig. Met landelijke aandacht vanuit onder andere het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport hebben de Raad, het bestuur, de organisatie en partners steeds verder gewerkt aan deze ambitie. Zij hebben dit bereikt door gezamenlijk en ontschot over grenzen van organisaties heen te organiseren waar nodig, uitgaande van de inwonersvraag en aan de hand van de Samenwerkwijze.

<u>Samenwerken in de Proeftuin</u>

De samenwerkende professionals vanuit de verschillende organisaties werken in de proeftuin vanuit één gedachtengoed; de samenwerkwijze. Vanuit de leefwereld van de inwoner wordt volgens ik wil, ik kan en ik heb nodig wordt de vraag van de inwoner omgevormd naar een samenwerkplan waarin de oplossingen staan voor hetgeen de inwoner tegenaan loopt. Het werken in de Proeftuin geeft de professionals de mogelijkheid om op basis van de samenwerkwijze te doen wat nodig is, zonder tegen de grenzen van organisaties te lopen. In een gezamenlijk wijkkader is vastgelegd wat de doelen, uitgangspunten en inhoud van de samenwerking zijn.

<u>Gebiedsgebonden financiering</u>

Sinds 1 januari 2018 werken organisaties van de Proeftuin Ruwaard vanuit één gezamenlijke opgave en één gezamenlijk integraal budget voor Wmo en Welzijn. Daarmee richten organisaties zich op kwaliteit en effectiviteit van zorg met als streven méér mensen te helpen vanuit hetzelfde budget. De gemeenteraad heeft het besluit genomen om het budget voor vijf jaar vast te leggen. Daarbij is afgesproken dat de organisaties beschikkingsvrij werken, dat wil zeggen dat er geen indicatie en beschikking nodig zijn om de zorg die nodig is te kunnen geven. Ook is afgesproken

om geen eigen bijdrage te heffen aan de inwoners in de Ruwaard, om ervoor te zorgen dat er zo min mogelijk drempels zijn om zo vroeg mogelijk de hulp die nodig is te kunnen bieden.

Collectief aanbod en substitutie
Op basis van deze werkwijze was en is de verwachting dat professionals meer en beter zorg-, preventief- en voorliggend aanbod met elkaar kunnen verbinden door het ontwikkelen van collectief aanbod (in plaats van individueel aanbod). Daarnaast kunnen zij andere mogelijkheden inzetten om meer lichte zorg in te zetten dan zware zorg, om zorg te voorkomen of ervoor te zorgen dat er minder zorg nodig is om tot hetzelfde resultaat te komen. Daarmee willen we bereiken dat we meer mensen kunnen helpen voor hetzelfde budget.

Eindevaluatie Proeftuin Ruwaard (zie bijlage 2)
De conclusie van het eindrapport is dat we op de vijf strategische doelstellingen van de proeftuin positief scoren. En dat er tegelijkertijd verbeteringen nodig zijn en mogelijk zijn op alle vijf deze doelstellingen. De nadruk ligt daarbij op 'meer en betere gezamenlijk georganiseerde zorg, welzijn en wonen' en de 'lagere maatschappelijke kosten'.

De Samenwerkwijze binnen de proeftuin is een groot succes. Het gedachtengoed is daarom de afgelopen jaren ook al in de andere wijken van Oss uitgerold, dat gaat gestaag en daar kunnen we mee doorgaan.

Op een aantal punten kunnen we verder gaan met verdiepen van de formule als we op die punten verbeteringen weten aan te brengen. Het gaat dan om de volgende vijf punten:

1. Organisatorische slagkracht vergroten;
2. Meer realiseren met betrekking tot preventie, substitutie en collectief aanbod;
3. Beter gaan monitoren, meer data gaan gebruiken, beter inzicht verwerven;
4. Gebiedsgerichte financiering aanscherpen;
5. De Samenwerkwijze doorontwikkelen.

Voorgestelde scenario's uit het evaluatierapport (p. 61)
Auke Blom heeft in de conclusies van haar rapport 3 mogelijke vervolgscenario's beschreven. Hieronder staan ze op een rij:

1. Stoppen met de proeftuin als aparte experimentele ruimte en organisatievorm
2. De proeftuin over heel Oss uitrollen, inclusief de principes zoals de gebiedsgerichte financiering, de samenwerkingsstructuur/organisatie en de inzet op substitutie.
3. Verlenging van de proeftuin en de volgende fase gebruiken om enkele onderdelen door te ontwikkelen en de verbreding naar heel Oss te verdiepen

Als advies wordt keuze 3 aangegeven. Vervolgens wordt ingegaan op aanbevelingen die bij dit scenario horen.

Een aanvullende analyse op de evaluatie vanuit de gemeente:
De conclusie uit de evaluatie is dat er meer dan genoeg reden is om door te gaan met de Proeftuin, we hebben een groot goed in handen. Daarentegen staat er ook een aantal aanbevelingen in waarmee we aan de slag moeten en willen. Daarmee willen we het succes en de succesfactoren

van de Proeftuin duidelijker en scherper krijgen. We willen bijvoorbeeld een klip-en-klaar antwoord op de vraag of de gebiedsgerichte financiering bijdraagt aan transformatie en wat nodig is om substitutie (van zwaar naar licht) meer/beter mogelijk te maken. Dat betekent dat we nog niet klaar zijn om een besluit te nemen om van beproefde methode in de proeftuin naar een algemene werkwijze in heel Oss te gaan. En de evaluatie geeft tegelijkertijd goede aanknopingspunten om het vertrouwen te houden dat deze ingeslagen weg de goede weg is.

Voorstel: Verlenging proeftuin voor een periode van vijf jaar (2023-2027)
Samen met de partners in de Proeftuin is unaniem besloten om keuze 3 ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad. Hieronder leggen we de elementen van het voorstel verder uit.

1. *Twee fases*
   Voorgesteld wordt om de Proeftuin te verlengen met een periode van vijf jaar opgedeeld in twee fasen:
   - Fase 1: een verlenging en stevige herijking met een beperkte uitbreiding van het gebied, voor de periode van drie jaar (2023-2024-2025)
   - Fase 2: een verlenging met voorbereiding naar uitbreiding over het hele grondgebied van de gemeente Oss, in deze periode van twee jaar wordt de algemene werkwijze voor Oss uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd aan alle deelnemende organisaties (2026-2027)

   De overgang van fase 1 naar fase 2 is aan voorwaarden verbonden (zie punt 3; de voorwaarden bij het voorstel)

2. *Uitbreiden grondgebied proeftuin vanaf 2024*
   We stellen voor om naast de Ruwaard een extra wijk of kern toe te voegen aan de Proeftuin. Dit is interessant omdat we daarmee een nieuwe dynamiek, andere vraagstukken en oplossingsrichtingen, en nieuwe gangmakers krijgen. Het verrijkt ons leren op een schaal die hanteerbaar is. Daarnaast is dit een goede manier om te toetsen of en hoe we de 'proeftuin' met de werkende principes het beste kunnen laten werken in een nieuwe wijk/kern. Deze lessen kunnen we goed gebruiken voor de toekomst. Op basis van een aantal criteria volgt eind dit jaar de keuze voor een wijk of kern. We zullen daar vanuit de gemeente Oss een voorstel in doen aan het Dagelijks Bestuur van de Proeftuin. Het plan is om vervolgens in 2023 de voorbereidingen te treffen, zodat de nieuwe wijk/kern uiterlijk per 1 januari 2024 kan starten binnen de Proeftuin.

   Het gaat om een 'tweede Ruwaard', dus inclusief gebiedsgebonden financiering (met lumpsum bedragen), een team van professionals van verschillende organisaties die werken zonder beschikking voor individuele begeleiding, dagbesteding en huishoudelijke verzorging en het niet heffen van een eigen bijdrage. Het jaar 2023 wordt gebruikt om alle voorbereidingen te treffen, zodat deze wijk of kern per 1 januari 2024 (of eerder indien mogelijk) aan kan sluiten. Dat betekent dat eind 2023 aan uw Raad wordt voorgelegd of voor deze wijk ook de Wmo-middelen in de vorm van subsidiëring betreffende partners kan worden gegeven.

3. *De voorwaarden bij het voorstel*

In het voorstel zijn een aantal voorwaarden genoemd om te kunnen starten aan fase 1 en om na 2025 te kunnen starten aan fase 2. Hieronder staan deze kort beschreven.

a. *Deelplannen om 1 januari 2023 te kunnen starten aan fase 1*
   Uit de aanbevelingen in de evaluatie blijkt dat er een herijking nodig is op de onderwerpen organisatie, substitutie, monitoring, gebiedsgerichte financiering en de samenwerkwijze. Op deze aanbevelingen willen we doorpakken en resultaten behalen. Om daaraan te kunnen voldoen worden voor fase 1 deelplannen opgesteld, die in samenhang voor 1 januari 2023 gereed moeten zijn. In deze deelplannen worden per thema afspraken gemaakt over wat de resultaten moeten zijn, wat de planning is en wat nodig is om dit onderwerp tot een succes te maken. Met de resultaten uit de deelplannen moeten we scherp inzicht krijgen in het succes en de succesfactoren van de proeftuin om te kunnen besluiten of de proeftuinaanpak de standaard wordt in het toekomst van Oss.
b. *Onderzoeken of middelen uit de Wet Langdurige Zorg (Zorgkantoor) kunnen worden toegevoegd*
   Onderdeel van de doorontwikkeling van de proeftuin is het aanhaken van het Zorgkantoor inclusief de financieringsstroom van Wlz-middelen die dat met zicht meebrengt.
c. *Evaluatie eind 2025*
   In het derde jaar vindt een tussenevaluatie plaats, waarbij wordt getoetst of de resultaten, zoals hieronder staan beschreven behaald zijn.
d. *Go / no go beslismoment aan het einde van fase 1*
   Na de tussenevaluatie vindt eind 2025 een go/no go beslismoment plaats. Op dat moment wordt aan uw Raad voorgesteld om wel of niet door te gaan naar fase 2 op basis van de behaalde resultaten in fase 1.

<u>Resultaten na fase 1</u>

We gaan uit van de volgende resultaten, deze zijn ook voorwaarde om verder te kunnen naar fase 2:

1) De *wijkdoelen* uit het wijkplan zijn bereikt. De *sociale basis* is versterkt. Er vinden meer initiatieven in de samenwerking met betrekking tot het brede sociaal domein plaats. De *sociale kaart* is verrijkt, actueel, makkelijk te raadplegen en bekend bij inwoners en professionals;
2) De *wijkagenda*, op basis van de wijkfoto en eventueel andere databronnen, is van de wijk, de professionals, en van de deelnemende organisaties. Het is leidend voor het formuleren van de doelen en contracten;
3) De *professionals in de wijk* ervaren een gezamenlijke opdracht en werken daaraan samen. Zij kennen het gebied. De *SWW* is een erkende methodiek geworden, iedereen in het Sociaal Domein en is er in opgeleid en gebruikt hem. Eventuele ontwikkelpunten kunnen in de volgende fase een plek krijgen;
4) *Substitutie* in de betekenis zoals hierboven geformuleerd is geslaagd en een standaard manier van werken geworden. Zo licht als kan, zo zwaar als moet, iedereen doet het als vanzelf. We blijven uitgaan van 'tellen én vertellen'. Maar naast verhalen laten ook andere data onomstotelijk resultaten zien;
5) Monitoring, samenwerkplan, inwonerportaal, regiesysteem: onze *informatiehuishoudingen* zijn in de Proeftuin ondersteunend aan de werkwijze die we voorstaan, en waar ze dat nog niet

zijn, zijn we het eens over het te realiseren ontwikkelpad. We zijn klaar voor opschaling, ook voor wat betreft ondersteunende systemen;

6) De netwerkorganisatie en de *netwerkgovernance* zijn op hun taak berekent. Het is een lean, slagvaardig en bezield geheel. De visie waaruit we vertrokken staat centraal in alles wat we doen;
7) De verschillende *partnerorganisaties* hebben stevig geïnvesteerd in de ontwikkeling van hun eigen organisaties als het gaat om de nieuwe manier van werken

Deelnemende partners Proeftuin Ruwaard

Gemeente Oss
GGZ Oost-Brabant
ONS Welzijn
Brabant Zorg
Brabant Wonen
Kubus Ondersteuning
Muzelinck
JIJ! Advies & Coaching
Pantein
Sport Expertice Centrum
UniK
Verdihuis SMO